PODSTAWOWE POJECIA ALGEBRY LINIOWEJ

CIALO

CIALO to zbior K z dwoma dzialniami, dodawaniem i mnozeniem, i ich elementami neutralnymi $(0,1\in K)$ dodawanie i mnozenie to funkcje $+:K\times K\to K$

WLASNOSCI CIAL:

- 1. dodawanie i mnozenie sa laczne, przemienne i rozdzielne
- 2. istnieja elementy neutralne: $0 + x = 1 \cdot x = x$
- 3. dla kazdego elementu ciala istnieje element przeciwny: $\forall x \exists (-x) \quad x + (-x) = 0$
- 4. dla kazdego $x \neq 0$ istnieje element odwrotny: $\forall x \neq 0 \ \exists x^{-1} \quad x \cdot x^{-1} = 1$
- 5. $0 \neq 1$ wyklucza zbior jednoelementowys

Jesli istnieja odpowiednie -x, x^{-1} , to sa one jedyne - dowod na cwiczeniach

PRZYKLADY:

 $\mathbb{R}$, $\mathbb{C}$, $\mathbb{Q}$ sa cialami, natomiast $\mathbb{Z}$ nie jest cialem (nie ma elementu odwrotnego do 2, pierscienie)

Kazdy podzbior $K\subseteq\mathbb{C}$, ktory jest zamkniety na dodawanie, mnozenie oraz dla kazdego elementu K mozna znalezc w K element do niego przeciwny i odwrotny, tez jest cialem.

 $\{0,1,2,3,4\}$ z dodawaniem i mnozeniem modulo 5 jest cialem: jest element neutralny: $2 \cdot 3 = 4 \cdot 4 = 1$ $\{0,1,...,p-1\}$, gdzie p jest licza pierwsza jest cialem (dowod z algorytmu euklidesa)

Dla kazdej liczby naturalnej n i dla kazdej liczby pierwszej p jest cialo, ktore ma dokladnie p^n elementow i sa to wszystkie ciala skonczone.

Dla dowolnego $d \in K$ mozemy zdefiniowac $\mathbb{Q}[d] = \{a + b \cdot d : a, b \in \mathbb{Q}\}$

Jesli K jest cialem, to mozemy rozpatrzec zbior wszystkich wielomianow o wspolczynnikach w K: K[X] i nie jest cialem (nie istnieje X^{-1}).

Mozemy rozpatrzyc tez zbior wiekszy, ciało funkcji wymiernych K(X), czyli formalne ilorazy wspolczynnikow zK, tyle ze w mianowniku nie moze pojawic sie 0:

$$K(X)=\{\frac{p}{q}\ :\ p,q\in K[X],\mathbb{Q}\in 0\}$$

Jak dowodzic twierdzenia:

$$\forall x \in K \quad 0 \cdot a = 0$$

$$0 \cdot a = (0+0) \cdot a = 0 \cdot a + 0 \cdot a | + (-0 \cdot a)$$
$$0 \cdot a + (-0 \cdot a) = 0 \cdot a + 0 \cdot a + (-0 \cdot a)$$
$$0 = 0 \cdot a + 0 = 0 \cdot a$$

PRZESTRZEN LINIOWA

PRZESTRZEN LINIOWA nad K to zbior V z dzialaniem dodawaniem i mnozeniem:

$$+: V \times V \to V$$

 $\cdot: K \times V \to V$
 $0 \in V$

WLASNOSCI:

+ i · spelniaja oczywiste wlasnosci

Lacznosc mieszana dla mnozenia:

$$(\alpha\underset{K}{\cdot}\beta)\underset{V}{\cdot}\gamma=\alpha\underset{V}{\cdot}(\beta\underset{V}{\cdot}\gamma)$$

Rozdzielnosc mnozenia wzgledem dodawania:

$$\alpha \underset{V}{\cdot} (u + w) = \alpha \underset{V}{\cdot} u + \alpha \underset{V}{\cdot} w$$

$$(\alpha + \beta) \cdot_{V} u = \alpha \cdot_{V} u + \beta \cdot_{V} v$$

PRZYKLADY:

 $\mathbb{R}^2$, $\mathbb{R}^3$ to przestrzenie liniowe nad $\mathbb{R}$

Dla kazdego iloczynu kartezjanskiego ciala, iloczyn ten jest cialem. Bardziej ogolnie mozna to ujac, ze jesli A jest dowolnym zbiorem, a K^A jest zbiorem wszystkich funkcji z A w K, to K^A jest przestrzenia liniowa nad K

K[X] to zbior wielomianow o wspolczynnikach z K, to jest on przestrzenia liniowa nad K. Tak samo $K_n[X]$ (wielomiany co najwyzej stopnia n) rowniez sa przestrzenia liniowa.

 $C(\mathbb{R})$ to zbior wszystkich funkcji ciaglych $f:\mathbb{R} o \mathbb{R}$ i jest on przestrzenia liniowa nad $\mathbb{R}$